

TANMENET

ÉNEK-ZENE

5. osztály

Mozaik Kiadó Muzsikáló nagyvilág Ének-zene 5. tankönyve alapján
Kecskeméti Corvin Mátyás Általános Iskola Hunyadi János Általános Iskolája, Kertvárosi Általános Iskolája, Mathi-
ász János Általános Iskolája

Készítette: Kulcsár Erika

Az EMMI kerettanterv 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet 2. sz. melléklet (Módosítva a 34/2014. (IV. 29.) EMMI rendelet 3. mellékletének megfelelően) 2.2.12.1 ének-zene kerettanterv A változat alapján a Corvin Mátyás Általános Iskola Hunyadi János Általános Iskolája, Kertvárosi Általános Iskolája és a Mathiász János Általános Iskolája helyi tanterve alapján

Tematikai egység címe	Órakeret
Zenei reprodukció – Éneklés	16 óra
Zenei reprodukció – Generatív (önállóan és/vagy csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység	3 óra
Zenei reprodukció – Felismerő kottaolvasás, zeneelméleti alapismeretek	4 óra
Zenei befogadás – Befogadói kompetenciák fejlesztése	4 óra
Zenei befogadás – Zenehallgatás	8 óra
Ökoprojekt	1 óra
A rendelkezésre álló 10% szabad órakeretből egy óra a zenei reprodukció – Éneklés, egy óra a Zenei befogadás - Zenehallgatás egységhez került. (A tanmenetben kék színnel jelölve.)	
Heti óraszám:	1 óra
Összes óraszám:	36 óra

A természettudományos és az idegen nyelvi kompetencia kivételével valamennyi ének-zene órán fejlesztésére kerülnek a kulcskompetenciák: (példa a fejlesztésekre)

1. anyanyelvi kommunikáció: szövegértés; hallás utáni szövegértés; népdalok, dalok szövegének magyarázata, zenei írás-olvasás gyakorlása
2. idegen nyelvi kommunikáció: más népek dalai; zeneirodalmi idézetek eredeti nyelven
3. matematikai kompetencia: logikai összefüggések; népdalelemzés (sorszerkezet); zenei írás gyakorlása; jelképek
4. természettudományos kompetencia: a dalokban szereplő növények megkeresése; térképen való tájékozódás; a népzene gyűjtés eszközeinek felkutatása
5. digitális kompetencia: kutatómunka; bemutatók; zenehallgatási anyag; mivel tankönyvvel csak az 5. osztályosok rendelkeznek a tankönyvvel, a tanulni való szöveget elektronikus úton kapják meg
6. hatékony és önálló tanulás: lényeg kiemelése – ezek alapján elméleti anyag megtanulása; daltanulás módja
7. szociális és állampolgári kompetencia: magyarságtudat fejlesztése; együtténeklés (alkalmazkodási készség fejlesztése)
8. kezdeményező képesség és vállalkozói kompetencia: önálló, egyéni éneklés, szorgalmi feladatok készítése;
9. esztétikai – művészi tudatosság és kifejező képesség

5. évfolyam minimum követelménye:

- ♪ Az énekes anyagból 6 dalt (3 magyar népdal, 1 gregorián ének, 1 katonadal 1848–49-ből, 1 kánon) és zenei szemelvényt emlékezetből énekelnek.
- ♪ A tanult zenei elemeket felismerik.
- ♪ Képesek egy-egy zenemű tartalmát közvetítő kifejezőeszközöket, megoldásokat felismerni és egy-kettőt megnevezni.
- ♪ A többször meghallgatott zeneműveket felismerik hallás után.

5. évfolyam SNI, enyhe értelmi fogyatékkal élőtől elvárt követelmény:

- ♪ A kulturált, esztétikus közös és egyéni éneklés megőrzése.
- ♪ Az éneklési kedv és énekbátorság szinten maradása.
- ♪ Új ismeretek szerzése a tanult dalok kapcsán (tartalom, hangulat, szerkezet).
- ♪ Dalcsokor összeállítása, kedvenc dalok választása.
- ♪ Képesség hallás utáni daltanulásra, esetenként kottából történő daltanulással kiegészítve.
- ♪ Kánonéneklés tanári segítséggel.
- ♪ A zenei kreativitás, zenei fantázia fejlődése.
- ♪ Törekvés a zene belső lényegének megértésére.
- ♪ Ritmikai-dallami ismereteik bővülése, megszilárdulása.

- ♪ Fokozott önállóság a különféle kották használatában.
- ♪ A zenei hallás, a zenei memória, a zenei figyelem, a belső hallás, a muzikalitás fejlődése.
- ♪ Részvétel a tanult népdalok elemzésében.
- ♪ Képesség ismeretek összekapcsolására az ének-zenei, valamint az irodalmi, történelmi, földrajzi tanulmányok egy-egy témakörében.
- ♪ A többször hallott hangok, hangzások felismerése.
- ♪ A meghallgatott hangszerek, kórusok hangjának, hangzásának felismerése.
- ♪ Zenei részletek irányított figyelmű hallgatása.
- ♪ Ismeretek szerzése zenetörténeti korokról, zenei műfajokról, zeneszerzők életéről, munkásságáról.
- ♪ Nyitottság a zenei élmények befogadására.

Az SNI enyhén értelmi fogyatékkal élők minimum követelménye az elvárt követelmény címszó alatt felsorolt tevékenységekben való aktív részvétel.

Óra-szám	Dalok (énekes anyag)	Téma	Zenei elemek	Készségfejlesztés (írás – olvasás)	Zenehallgatás	Koncentráció	Megjegyzés
1..	DALISMÉTLÉS SZENT ISTVÁN MIL- LENNIUMI ÉNEKE	Az előző évben tanult dalok népszokások	A 4. évfolyamig tanult ritmikai elemek ismétlése	Szinkópa, éles és nyújtott ritmus fel- ismerése kottakép alapján		Magas-mély	
2.	ERDŐ, ERDŐ, ERDŐ	Az alkalmazkodó rit- mus Tempo giusto előadásmód	Nyújtott- és éles ritmus 2 szólamú ritmus- kép Zenei kérdés– felelet	Tk.: 27. oldalának gyakorlatai.		Térkép: Ma- ros–Torda m. Tk. 101. old.	
3.	HULL A SZILVA	A népdal.	A szinkópa. A pentaton hang- sor. A dallami elemzés szempontjai.	Tankönyv 20–21. ol- dalának gyakorlatai.	Hull a szilva kezdetű népdal tekerő kí- sérétével.	Térkép: Csík m. Tk. 101. old.	
4.	ÉRIK A SZŐLŐ	A népdalok szöveges változatai – a népdalok jellemzői	A hangköz fogalma Prím, oktáv A pentaton hang- sor.	Tk.: 38–39. oldalának gyakorlatai.	Érik a szőlő (ének – cite- ra)	Szüreti mun- kák, mulat- ságok. Térkép: Bereg és Somogy m. Tk. 101. old.	A szüreti munkák be- mutatása

Óra-szám	Dalok (énekes anyag)	Téma	Zenei elemek	Készségfejlesztés (írás – olvasás)	Zenehallgatás	Koncentráció	Megjegyzés
5.	ÁRPA IS VAN	A népzene gyűjtéséről A fonográf	Tiszta kvart = T4 Tiszta kvint = T5 Kvintváltó szerkezet. Ereszkedő dallamvonal A pentaton hangsor.	Tk.: 37. oldalának gyakorlatai és feladatai. Tk.: 18. old.		Lakodalmi szokások és hagyományok. Térkép: Somogy m. Tk. 101. old.	
6.	MEGRAKJÁK A TŰZET	Régi stílusú népdalok jellemzői Parlando, rubato előadásmód A dallami változat Az ornamentika	Pentaton hangsor Kvintváltás	Tk.: 40–41. oldalának feladatai.	Népzenei felvétel	Szituációs játékok rögtönzése. Térkép: Csongrád m. Tk. 101. old.	Őszi népszokások gyűjtése
7.	DALISMÉTLÉS FELELET	A zenei ABC A violinkulcs és a basszuskulcs	A hétfokú hangsor (Dúr és moll).	Tk.: 23. old., 28. old.			
8.	ERDŐ, ERDŐ, DE MAGAS A TETEJE	Járdányi Pál A népdalfeldolgozás A 2 szólamú kottakép A népdalelemzés	Kupolás dallamvonal. Visszatérő szerkezet. Nyújtott- és éles ritmus.	Tk.: 25. oldalának ritmus gyakorlatai.		Festészet. Paál László művészete	

Óra-szám	Dalok (énekes anyag)	Téma	Zenei elemek	Készségfejlesztés (írás – olvasás)	Zenehallgatás	Koncentráció	Megjegyzés
9.	MEGYÉN MÁR A HAJNAL-CSILLAG	Az új stílusú népdal	A hétfokú hangsor (Dúr és moll). Előadásmód: Moderato.	Tk.: 28–29. oldalának gyakorlatai, feladatai.		Térkép: Békés m. Tk. 101. old. Egyiptom, Mezopotámia: Phytágoras – a 7-es szám jelentősége.	Élményrajz készítése
10.	CSILLAGOK, CSILLAGOK	Az új stílusú népdal	A sorok betűjele. Kupolás dallamvonal. Visszatérő szerkezet. A 3. sor a legváltozatosabb. A pentaton hangsor. A G-kulcs (violin-kulcs).	Tk.: 22. oldalának gyakorlatai	Bartók Béla: Gyermeknek II. kötet – Csillagok, csillagok (cimbalom)	Térkép: Zala m. Tk. 101. old.	
11.	AKI DUDÁS AKAR LENNI JÓ ESTÉT* (KECSKE-MÉT KÖRNYÉKI NÉPDAL)	MAGYAR NÉPI HANGSZEREK: DUDA, TEKERŐ, CITERA Népzenei ismeretek áttekintése	népi hangszerek	Tk.: 44. 46–47. o. feladatai, gyakorlatai.	Aki dudás akar lenni Hull a szilva Érik a szőlő A, a, a, a farsangi napokban		Gyűjtő munka: tk. 48. o kutatás a lakóhelyünkön és környékén. Térkép: Moson m. Tk. 101. old.

Óra-szám	Dalok (énekes anyag)	Téma	Zenei elemek	Készségfejlesztés (írás – olvasás)	Zenehallgatás	Koncentráció	Megjegyzés
12.	GYŐRI KANÁSZ DOMBON FEKETE FÖLD	A régi stílusú népdal Giusto és parlando előadásmódok	Az ötfokúság A kvintváltás A zenei ABC	Tk.: 42-43. oldalának feladatai és gyakor- latai.		A betyárvilág. Térkép: Tolna m. Tk. 101. old.	
13.	HIDLÓ VÉGÉN	A karikás tánc	A tizenhatod ritmus (érték – név, jel) Előadásmód: Alleg- ro	Tk.: 49. oldalának gya- korlatai. Az új dal utóritmizálá- sa és szolmizálása.		Térkép: Mold- va. Tk. 101. old. Karikás táncok.	
14.	SZÖNYI ERZSÉBET: – POSTAVÁRO – ESTE VAN MÁR	Korunk zeneszerzője: Szőnyi Erzsébet (zenepedagógus, ze- neszerző)	A többszólamú kottakép. A tizenhatod.	Az új dal ritmikai elő- készítése, szolmizá- lása. Ritmuskíséret. Tk.: 51. old. – kétke- zes ritmusgyakorlat.	Szőnyi Erzsé- bet: Este van már	A kiszámoló mondókák és játékok.	Kiszámolók gyűjtése
15.	BÁRDOS LAJOS: RÉTRE HÍVÓ RÉGI TÁNCDAL	Bárdos Lajos művé- szete A kánonok Az 1500-as évek vég- ének dallamai	A tizenhatod rit- mus	Tk.: 48–49. oldalának gyakorlatai, feladata	Bárdos Lajos: Régi táncdal	A tánc művé- szete (XVI. század)	Táncokat tar- talmazó da- lok gyűjtése
16.	APOR LÁZÁR TÁNCA	Magyar táncok: a XVII. század táncos hagyományai	A tizenhatod A kis nyújtott- és éles ritmus	Tk.: 53–54. oldalának gyakorlatai.	FARKAS FE- RENC: Apor Lázár tánca	Tánc. Képzőművé- szet. Történelem.	

Óra-szám	Dalok (énekes anyag)	Téma	Zenei elemek	Készségfejlesztés (írás – olvasás)	Zenehallgatás	Koncentráció	Megjegyzés
17.	A CSITÁRI HEGYEK ALATT KITRÁKOTTY-MESE	Kodály Zoltán élete és munkája „Székelyfonó” A daljáték	Az új stílusú népdal Az „utóka”	Tk: 62-63. old.	Kodály Zoltán: Székelyfonó –részletek	Színházi előadások. Az állatvilág hangjai. Térkép: Bars és Udvarhely m.	Kodály élete képekben
18.	KARÁCSONYI DAL Ó, GYÖNYÖRŰ SZÉP, TITOKZATOS EJ SÍR AZ ISTEN BÁRÁNYA	Adventi ünnepkör Karácsony			Karácsonyi dallamok	Szokások, hagyományok.	
19.	FELÜLRŐL FÚJ AZ ŐSZI SZEL NEM VAGYOK ÉN SENKINEK SEM ADÓSA	Kodály: Kállai kettős c. művének, dalai, tételei Rácz Aladár: a cimbalom művésze A népi zenekar hangszerei	A hajlítás A szinkópa	Tk.: 67. oldalának gyakorlatai.	A hegedű, a klarinét és a cimbalom hangszíne. Kodály: Kállai kettős.	Térkép: Szabolcs-Szatmár m. Tk. 101. old. Népies szavak és kifejezések. A Magyar Állami Népi Együttes.	
20.	A, A, A, A FARSANGI NAPOKBAN TA-LA-LAJ, TÓTH LŐRINC TK.: 14–15. OLD.	A farsang (ideje, szokásai)			A, a, a, a farsangi napokban (ének – népi zenekar)	Lakóhelyünk farsangi hagyományai. Térkép: Somogy m., Nyitra m. Tk. 101. old.	A téli népszokások bemutatása

Óra-szám	Dalok (énekes anyag)	Téma	Zenei elemek	Készségfejlesztés (írás – olvasás)	Zenehallgatás	Koncentráció	Megjegyzés
21.	SALVE REGINA	A zene eredete Az ókor zenéje		A „Salve Regina” utószolmizálása.		Történelem. Korabeli képzőművészek. Irodalom.	
22.	MONJOT D’ARRAS: NYARI ÉNEK	A középkor zenéje: gregorián ének trubadúrdal	Zenei kötés - hajlítás		–Salve Regina ifj. Somorjai József: – Trubadurmollban		
23.	PALESTRINA: FEL, DALRA!	A reneszánsz kora Palestrina, Lassus, Josquin des Pres	2/2 = Alla breve	75-76. o	Palestrina: Multum quidem. Lassus: Visszhang Domine Deus.	A kor történelmi háttere. Társzművészek.	
24.	JOSQUIN DES PRES: ÉVSZAKKÖSZÖNTŐ (FELSŐ SZÓLAM)	Vokális műfajok: motetta, madrigál	Zenei kifejezések: tranquillo, andantino, grazioso		Josquin des Pres: Évszakköszöntő.		
25.	M. PRAETORIUS: VIVA LA MUSICA	Michael Praetorius A kánon A Coda A kórusénekklés	A többszólamú szerkesztés: polifónia homofónia Előadásmódok: Allegro, vivace, leggiero	79. o. A „Kék ibolyácska” felső szólamának utószolmizálása.	Ismeretlen szerző: Kék ibolyácska. Monteverdi: Cantate Domino	A korabeli irodalom.	
26.	ISMERETLEN SZERZŐ: KÉK IBOLYÁCSKA	Zenetörténet – összefoglalás (Ókor-reneszánsz)			Zenefelismerés		Élményrajz készítése

Óra-szám	Dalok (énekes anyag)	Téma	Zenei elemek	Készségfejlesztés (írás – olvasás)	Zenehallgatás	Koncentráció	Megjegyzés
27.	JÓL VAN DOLGA	A huszárok	Ritmusírás, szolmizáció	8. 9. old	Katonadalok	Rajz,	
28.	EGRESSY BÉNI: SZÓZAT	Egressy Béni munkássága. A Szózat zenéjének keletkezése és motívumainak megjelenése más zeneművekben	Előadásmódok: andante, maestoso. Dinamikai jelek: <i>p</i> – piano <i>f</i> – forte <i>ff</i> – fortissimo		Egressy–Vörösmarty: Szózat. Jól van dolga.. Arany J.–Amadé L.: Toborzó.	Irodalom. Történelem.	Himnusz vagy Szózat? története
29.	GERGELY-JÁRÁS	A magyar népzene – Jeles Napok (szokások, hagyományok) – A Gergely-járás szokása Népdalgyűjtőink	Ritmusértékek ismételése.	Tk.: 13. oldal gyakorlatai.	Kodály: Gergely-járás.	Népszokás. Néphagyomány. Térkép: Nyitra. Tk. 101. old.	
30.		A BAROKK KORA ÉS ZENÉJE Általános jellemzők A korabeli zenekar hangszerei Henry Purcell Dido és Aeneas -Az opera műfaja	Új zenei műfajok Vokális-instrumentális, Instrumentális A rondóforma A nyújtott ritmus	76. o. A Purcell-mű részletének kottázása 1 b előjegyzéssel.	Henry Purcell: Trombita-fanfár. Purcell: Dido és Aeneas	Történelem Irodalom Képzőművészet	A csembalo bemutatása
31.		Antonio Vivaldi A versenymű A szekvencia társművészeti azonosságok	A tizenhatod A szekvencia	Tk.: 77. oldalán lévő Vivaldi idézet: ritmizálása, szolmizálása, kottázása (1b)	A Vivaldi: Négy évszak – II. tétel (Tél)	Velence és a zene	

Óra-szám	Dalok (énekes anyag)	Téma	Zenei elemek	Készségfejlesztés (írás – olvasás)	Zenehallgatás	Koncentráció	Megjegyzés
32.	JOHANN SEBASTIAN BACH: PARASZT- KANTÁTA MÁR NYUGOSZNAK A VÖLGYEK	Johann Sebastian Bach élete és művé- szete J. S. Bach vokális ze- néje. A kantáta A korál dallam, a pas- sió	az „előke” A pontozott fél A tizenhatod A nyolcad szünet A hajlítás Az auftakt (felütés)	78. o. A G-dúr menü- ett 3–4. sorának kot- tázása (1 b)	J. S. Bach: G-dúr menü- ett, C-dúr preludium és fuga. J. S. Bach: Már nyu- gosznak a völgyek	Történelem. Irodalom. Láng György: A Tamás- templom karnagya	
33.	Projekt						
34.		Hangszeres műfajok: menüett, preludium, fuga, szvit Billentyűs hangszerek A csembaló Az orgona			Händel: Tűzijáték szvit – IV. tétele. D-dúr szvit (bourrée). h-moll szvit (Ba- dinerie) – részle- tek. J. S. Bach– Gounod: Ave Maria.		

Óra-szám	Dalok (énekes anyag)	Téma	Zenei elemek	Készségfejlesztés (írás – olvasás)	Zenehallgatás	Koncentráció	Megjegyzés
35.*	GEORG FRIEDRICH HÄNDEL: GYŐZELMI DAL	G. F. Händel Az oratórium Júdás Makkabeus Hangszeres műfajok: menüett, preludium, fuga, szvit Billentyűs hangszerek A csembaló Az orgona	Da Capo al Fine	A „Tűzijáték” szvit részletének (Bk.) kottázása: 1 b elő- jegyzéssel. (ritmizáló és szolmi- zációs előkészítés).	Händel: Győ- zelmi dal. Händel: Tűzi- játék szvit – IV. tétele. D-dúr szvit (bourrée). h-moll szvit (Badinerie) – részletek. J. S. Bach– Gounod: Ave Maria.	Történelem Irodalom	
36.	Összefoglalás, ismétlés, felelet						